

ระเบียบวิธีวิจัย

ความนำ

เพื่อตอบปัญหาวิจัยที่ได้ตั้งไว้ข้างต้น โครงการวิจัยเรื่องนี้ก็จำต้องศึกษา
ศูนย์เยาวชนจำนวนหนึ่ง จำนวนมากพอที่จะเชื่อถือได้ว่า คำตอบที่ได้มาจะเป็นเรื่องจริง
หรือมีอคติน้อยที่สุด จากการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์เยาวชนที่จะทำการศึกษา ปรากฏว่า
ศูนย์เหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ตั้งอยู่ในเขตชุมชนของกรุงเทพมหานคร
ทั้งหมดมีอยู่ ๒๔ ศูนย์ด้วยกัน เมื่อเป็นเช่นนั้น โครงการวิจัยนี้จึงได้ตกลงที่จะใช้ศูนย์ทั้ง
๒๔ แห่ง เป็นประชากรสำหรับศึกษา โดยไม่ต้องมีการสุ่มตัวอย่าง เพราะมีจำนวนไม่มาก
อยู่แล้ว แต่ก็ไม่มีขนาดเล็กเกินไปจนทำให้ข้อมูลมีอคติได้ นอกจากนี้ การศึกษารังนี้
ยัง จะรวมเอาเจ้าหน้าที่ของศูนย์นอกเหนือจากหัวหน้าศูนย์เยาวชนทั้ง ๒๔ คนเข้าไปด้วย
จึงย่อมจะทำให้จำนวนประชากรใหญ่ขึ้น สามารถที่จะใช้เครื่องมือทางสถิติมาประกอบ
การศึกษาให้เกิดความแม่นยำขึ้นด้วย

กลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่ของศูนย์เยาวชนที่จะทำการศึกษาประกอบไปด้วย หัวหน้าศูนย์
นักสังคมสงเคราะห์ ผู้นำกลุ่มกิจกรรม และอาสาสมัคร จำนวนทั้งสิ้น ๑๐๕ คน และ
เพื่อความสะดวกในการศึกษาจะแยกเจ้าหน้าที่เหล่านี้ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็น
หัวหน้าศูนย์จำนวน ๒๔ คน กลุ่มที่สอง เป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์ (ประกอบด้วยนักสังคมสงเคราะห์
ผู้นำกลุ่มกิจกรรมและอาสาสมัคร) จำนวน ๘๑ คน

เหตุผลที่เลือกทำการศึกษาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เหล่านี้ เพราะถือว่าบรรดาเจ้าหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์กร ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องแนะแนวและให้ความช่วยเหลือต่อกลุ่มผู้มารับบริการ และจะมีผลต่อการกระทำงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน^๑ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในการค้นหาและแก้ปัญหาทั้งของบุคคลภายในกลุ่มและสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยใช้ความรู้และทักษะช่วยเหลือกลุ่มให้ทำหน้าที่หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้องการ เช่น ช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่บุคคล กลุ่มย่อย หรือทั้งระบบ ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในกลุ่ม สร้างทัศนคติ พฤติกรรมและสถานการณ์ภายในกลุ่มให้คงงามแจ่มใส ช่วยในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้สมาชิกทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์แบบโดยอาศัยทรัพยากรจากองค์กรและชุมชนที่ตัวเองทำงานอยู่นำมาใช้ในการบริการ^๒ และนอกจากจะทำงานกับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยตรงแล้ว เจ้าหน้าที่เหล่านี้ยังมีบทบาทที่สำคัญในองค์กรที่ให้บริการแก่เยาวชนอีก คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มชนกับคณะกรรมการอำนวยการขององค์กรและคณะกรรมการของชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่เยาวชน ให้คำปรึกษาแก่หัวหน้ากลุ่ม เป็นผู้ฝึกสอนการให้บริการภายในกลุ่ม และทำการวิจัยถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของเยาวชนที่อยู่ในชุมชน^๓

^๑ Harleigh B. Trecker, Social Group Work : Principles and Practices, 2d ed., p.74.

^๒ Helen Northen, Social Work With Groups, p.11.

^๓ Gisela Konopka, Social Group Work : A Helping Process. 2d ed., pp.182-183.

ดังนั้น การสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ (Worker) ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์
เยาวชนจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะเป็นทั้งตัวแทนของ
องค์การ (Agency) และเป็นผู้นำงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มคนเข้าไปใช้ในศูนย์เยาวชน
โดยตรงอีกด้วย

ตัวแปรและคำจำกัดความ

ศูนย์เยาวชน หมายถึง ศูนย์เยาวชนที่อยู่ในสังกัดของกองสันตนาการ
สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ๒๑ ศูนย์ และสังกัดกองบริการชุมชน กรม
ประชาสงเคราะห์ ๓ ศูนย์ รวมทั้งสิ้น ๒๔ ศูนย์

หัวหน้าศูนย์ หมายถึง หัวหน้าศูนย์เยาวชนทั้ง ๒๔ ศูนย์ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม
การดำเนินงานทั้งในด้านการบริหารและการบริการต่าง ๆ ของศูนย์

เจ้าหน้าที่ศูนย์ หมายถึง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์เยาวชน เฉพาะ
ผู้ที่ดำเนินงานทางด้านกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชน คือ นักสังคมสงเคราะห์
ผู้นำกลุ่มกิจกรรมและอาสาสมัครเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการอื่น ๆ

งานสังคมสงเคราะห์กลุ่มคน หมายถึง วิธีการที่เจ้าหน้าที่ในศูนย์เยาวชน
จัดกลุ่มเด็ก ๆ ขึ้น แล้วให้บริการทางด้านกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้วิธีการของงาน
สังคมสงเคราะห์กลุ่มคน คือ

๑. การแสวงหาข้อเท็จจริง
๒. การวิเคราะห์ จำแนกปัญหาและความต้องการ
๓. การให้บริการ
๔. การประเมินผล
๕. การติดตามผล

วิธีเก็บข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการโดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นมา ๒ ชุด คือ

ชุดที่ ๑ สอบถามหัวหน้าศูนย์เยาวชน จำนวน ๒๒ ข้อ ข้อมูลที่สอบถามคือ

- ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าศูนย์
- จำนวนเด็กและ เยาวชนที่เป็นสมาชิกของ ศูนย์ จำแนกตามเพศและอายุ
- ปัญหาของชุมชน
- การบริการของศูนย์กับความต้องการ ของชุมชน
- การวิจัยของศูนย์
- แผนการดำเนินงานของศูนย์
- คณะกรรมการอำนวยการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดกิจกรรมของศูนย์
- สถานที่ทำการ งบประมาณของศูนย์
- การติดต่อร่วมมือและประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ
- ลักษณะการจัดกิจกรรมของศูนย์
- การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน
- ปัญหาแนวทางแก้ไขของศูนย์

ชุดที่ ๒ สอบถามเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์เยาวชน จำนวน ๕๐ ข้อ ข้อมูลที่สอบถาม คือ

- ลักษณะทางประชากรของเจ้าหน้าที่
- กิจกรรมที่รับผิดชอบและความสามารถในกิจกรรมอื่น ๆ
- ประเภทของเจ้าหน้าที่ (อาสาสมัคร นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้นำกลุ่มกิจกรรม)
- สาเหตุที่เข้ามาทำงานในศูนย์

- การปฏิสัมพันธ์กับชุมชน
- ปัญหาของชุมชน
- ความพอใจที่จะทำงานกับกลุ่มบุคคลในระดับอายุต่าง ๆ
- ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของศูนย์
- การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ศูนย์ กับความต้องการของชุมชน
- ความเข้าใจและความคิดเห็นในการจัดกลุ่ม
- การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเด็ก
- การใช้วิธีการทางสังคมสงเคราะห์กลุ่มชนในการจัดกิจกรรม
- การจัดกลุ่มเด็ก
- การวางแผนจัดกิจกรรมและปัญหาในการจัดกิจกรรม
- การบันทึก ประเมินผล กิจกรรม
- ปัญหาที่ประสบในการปฏิบัติงาน การแก้ไข และความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงงานของศูนย์

วิธีเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาได้จากการศึกษา จะเสนอเป็นแบบตารางแยกประเภท (Cross tabulations) และแสดงเป็นอัตราส่วนร้อย โดยยึดปัญหาวิจัยและเป้าหมายของการวิจัยนี้เป็นหลักแนว

เหตุผลที่ไม่มีการทดสอบ เพื่อหาค่านัยสำคัญทางสถิติ เพราะว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาจึงเป็นลักษณะที่แท้จริงของประชากรที่ทำการศึกษา.